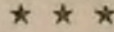

הטאקטיקות של ההסגנה, ועל הדרכים בהן אפשר למגר את המשטרה. מצב רוחי היה מרום. הרגשתי עצמי חלק ממהנה בינלאומי גדול, הלוחם בחיותות רבות למען עולם טוב יותר.

רמות האדם ההגון

איזה עולם? מה הם האידיאלים המדריכים את כל חלקי האינטרנציונל הסמוי הזה? בזיונאלים של אופנה ישנם ציורים של הגבר האלגנטי — מה הוא לובש, מה הוא חובש, מה הוא נועל. אפשר היה לצייר תרשים דומה של האדם ההגון בארצות המערב, על סף שנת 1962, תהיה לאומיות כאשר תהיה:

- הוא רוצה באו"ם חזק, בעל כוח ביצועי, שיתגבש בהדרגה לממשלה עולמית. על כן הוא רוצה, כדבר מובן מאליו, בהכללת סין וכל שאר המדינות באו"ם.
- הוא שואף לפירוק הנשק הגרעיני.
- הוא מתנגד בחריפות למדיניות האמריקאית, ובאותה חריפות עצמה למדיניות הסובייטית. הוא נייטרלי באמת — לא באופן פורמלי, אלא מבחינה רוחנית וריגשית.
- הוא לוחם בהפליה הגזעית כאשר היא — בארצות-הברית, באמריקה הדרומית ובכל ארץ אחרת, ובעיקר בארצו שלו.
- הוא רוצה בחיסול הקולוניאליזם בכל מקום — בצורתו השיגרית הגלויה (אנגולה) ובצורתו החדישה המוסתית (קאמבוגה).

● הוא פוחד מפני הגרמנים ואינו רוצה בחימושם.
● בכל בעייה העולה על הפרק, מגיב האינטרנציונל הזה באופן ספונטאני ובצורה אחידה, מבלי שהיה כל צורך בחיאים ובהידברות. הוא הריע לשיחרור גואה מעול הכובש הרוסי, והוא ירע מחר לשיחרור אירואן (גינאה המערבית). הוא תומך במלחמת-השיחרור האלי-גירית, כדבר מובן מאליו, ובמהפכה של פידל קאסטרו. הוא מתנגד לעונשי-המוות, ועל כן הוא מקהה בכל לבו כי ישראל תחונן את אדולף אייכמן.

רק בעייה אחת אין לאינטליגנציה כנה זו דיעה מגובשת ואחידה: שאלת ישראל. היא אוהדת את ישראל באופן מסורתי, כי תמיד לחמה באנטישמיות. היא אוהדת את היהודים — והיהודים תופסים בה מקום חשוב ונכבד. אך היא התנגדה למיבצע-סיני, ופליטי-פלסטין מעיקים על מצפונה. דמותה של ישראל ימנית, מיליטאריסטית, מעוררת בה דאגה. אילי וזו הסיבה שאדם כמוני, המייצג ישראל אחרת ובלתי-רשמית, מתקבל בכל מקום בידדות כה רבה, הנראית בעיני לעיתים מוגזמת ממש. לעתים קרובות מאוד אני נזכר במלום שאבר לי, בשעתו, ז'וזף פול סארטר, בהסבירו לו את הדעות שאני שותף להן: "אדוני, אתה מגולל אכן מלכיו" כי אינטליגנציה זו רוצה לאהוב את ישראל. היא שמחה לראות אדם השייך לישראל עצמאית, גאה, לאומית — המייצג את השאיפה לצאת לדרך חדשה של השתלבות במרחב, אהדה לתנועות-שיחרור ונייטרליזם.

הגד העיבור הגואה

מי לא אינטרנציונל הזה קם אינטרנציונל שני, הפוך ונוגד. זהו האינטרנציונל הפאשיסטי.

החתייה השניה שלי מסוירי היא זאת: שהפאשיזם נמצא בכל העולם המערבי בעלייה גדולה. הגיחה השעה לצלצל הפעמוני האזהרה.

בצרפת ברורה הסכנה לגמרי. מסביב לאו-אהאס, שהוא ארגון פאשיסטי מובהק וגדול, מתקבצים עתה כוחות אדירים — הקצונה המקצועית, המשטרה, שרואי הבטחון. ההון הגדול, המעוניין לכאורה לשים קץ למלחמה היקרה באלג'יריה, חוזר לסורו ותומך בכוח זה. בהאמינו שיעלה בידו להקים מישטר ימני קיצוני, אנטי-סוציאלי, ואנטי-שמאלי, כמו בימי וישי.

בצרפת קיימת סכנה מוחשית של הפיכה פאשיסטית — נוסח איטליה 1923, או ספרד 1936. בארצות-הברית נולדה לאחרונה שורה שלמה של גופים פאשיסטיים — לאגודת-סער מסוג המיינסטן, תנועות נאציות כמו חברת ג'ון בריץ, סנטור ימני-קיצוני, בן יהודה, בשם בארי גולדוואטר, מקים לצדם חזית אורחית מכובדת-כביכול. גנרלים פורשים מן הצבא כדי להעמיד את עצמם בראש כוחות-השחרור.

כוחות אלה עודם רחוקים מן השלטון. אך בעזרת ההון הגדול, כבר הגיעו לכלל השפעה עצומה על דעת-הקהל. ואמריקה מנחמת את הכתנה המערבית.

אין צורך להוסיף כי בגרמניה המערבית מרים הנאציזם בגלוי את ראשו והולך מחיל אל חיל, וכי גם באיטליה אין המצב שונה בהרבה. בזירה הבינלאומית זוכה אינטרנציונל זה לתמיכה אוטומטית של ההון הקולוניאלי הגדול, ושל המשטרים הקולוניאליים בדרום-אפריקה, ברוסיה ובארצות אחרות. תמיכת ספרד ופורטוגל משובתת. בסך הכל: מחנה גדול ואדיר.

כמו האינטרנציונל ההגון, מגיב גם אינטרנציונל זה באופן ספונטאני ואיטומטי על כל מאורע בצורה אחידה, ללא הידברות מיוחדת. הוא מתייצב מאחורי צימבה, ושולח לו את מיטב בניו. אלה אינם "שכירים", אלה הם האידיאליסטים של השטן, גיבורי ההשמדה באנגולה ובאלג'יריה, אמני מרתפי-העניינים של אוראן ופאריס.

השובטנאלי אינטרנציונל זה כאשר אתה רואה קאריקטורה המראה את גינהארלאל נהרו בדמות אכילאס, מבני ברוב חיצפתו לטאטא בכוח את הפאשיזם הקולוניאלי מאדמת הודו. זכור אותו בקראן מאמר המתאר את צימבה כלוחם-שיחרור מיסכן, ששפל קרבן לתקופנות של האו"ם או לחסתי אוכלי-אדם הודיים, החובשים כומתות כחולות. היינו הך אם המאמר כתוב באנגלית, בעברית או בצרפתית. ההשראה היא אחת.

חשמאז החדש

מה בוחו של האינטרנציונל של בעלי הרצון הטוב? מבחינה ריאליטת יבשה: אפשר. בשום ארץ אין לרשותו מפלגה מאורגנת, חזקה ובריאה. בכל המדינות המערביות, כמו בישראל, שותפות גם מפלגות האופוזיציה למשטר הקיים, ובמקרה הטוב ביותר הן משלמות מס שפתיים לאידיאליים ישנים — כפי שעושה לעתים קרובות מדי, מפ"ם שלנו. כיצד נוצר מצב כזה? אשמה בכך האינטליגנציה עצמה. במשך שנות השלושים והארבעים ניהלה פלירט עם התנועה הקומוניסטית. בתמימותה, לא רצתה או לראות את הפשעים הנוראים של סטאלין, ואת הסתיית המהותיות של המישטר הסובייטי. כאשר אי אפשר היה עוד להתעלם מפשעי סטאלין, ובייחוד אחרי מסעי-הגילויים של הרושצ'וב מאז הוועידה 20, נתון הדור הקשיש של אינטליגנציה זו במצב נפשי מעורער.

בא דור צעיר, שלא ידע את יוסף סטאלין, שאין לו סנטימנטים בלתי-סבירים לגבי הקומוניזם הרשמי, שאינו רוצה להיות גרור מוסקבה, שהוא נייטרלי באמת. הוא מחפש דרך חדשה. אפשר לקרוא לו "השמאל החדש", כפי שנקרא בצרפת, או "סוציאליזם הומאניסטי", או "דרך שלישית" או כל שם אחר. עד אשר יגידו את עצמי, ויש להקמת כוח מדיני של ממש, אין לו סיכוי ליטול לידיו את השלטון, לחסום את הדרך בפני הפאשיזם, למנוע מלחמת-עולם.

במטוס, בדרך חזרה, מעל לעננים הלבנים של הים התיכון, עלתה בלבי המחשבה: איזו הזדמנות יש כאן לישראל! אילו הצלחנו לגבש כאן, בארצנו הנוערה אך רבת-החשיבות, בשורה חדשה, שתאחד את המחנה הגדול הזה! אילו יכלנו להציב, מול השינגטון ומוסקבה, את השם העתיק של ירושלים! יש מחנה כזה בישראל, ואילו השכיל להתגבש ולקום במלוא פיעור קומתו, יוכל היה להפוך מרכז רוחני לתנועה עולמית גדולה.

אולי מבטאת מחשבה זו לאומנות מופרזת, שגעון-גדלות ישראלי מסוג חדש. עודנו רחוקים מיכולת כזאת בישראל, ועודנו רחוקים מגיבוש מחנה עולמי יעיל. בינתיים לא נותר לנו, אלא לנהל את מלחמתנו בחיות שלנו, על דמותה של ישראל — ולשאוב כוח מן הידיעה, כי אנו חלק קטן בחזית עולמית גדולה. כוחנו אינו קטן — לא בארץ ולא בעולם. אין הוא טמון בכבשירי השלטון. הוא טמון בהשפעה על מיטב בני עמנו.

עלמה רצח! אמרו ביום השלישי האחרון בפאריס — והאלות פצחו באשים. היה רצח — אך היה גם משהו אחר. היתה התגלות של כוח המוני, שהטביע את חותמו על צרפת. אין זה הרבה — אך אין זה גם מעט. והקרב ניכס לא על צרפת בלבד.

עזר ויצמן מקדם פני קורי גם ליפול צריך לדעת

כמדיוה

אסונות

מוות בשלג

נמל התעופה של אנקרה, בירת תורכיה, עטה מרבד שלג לבן. לא מוגזאחיר אידיאלי לטיסה. פתיית-השלג התערבלו ברוח החזקה, צנחו על המסלולים. השעה היתה קרובה לחצות, כאשר התערבה לפתע בשריקתה של הסופה שריקת הסילון של מטוס קומט של חברת בי אי. אי. אשר נחת לשהיה קצרה. **שנג ער הכנפיים**. כאשר עמד הקומט לחזור ולהמריא בדרך לבולו, דקות מספר לפני חצות, לא חל שיפור כלשהו במצב האוויר. כמעט כל הנוסעים שהגיעו במטוס מלונדון, דרך רומא ואתונה, אף לא יצאו מפיתחו בעת החנייה. בחצות בדיוק, לאחר עליית הנוסעים שהצטרפו באנקרה, נסגרה הדלת והקומט החל מחליק על גבי המסלול. בתוכו ישבו 34 נוסעים.

בחלקו האחורי של המטוס, המיועד לי נוסעי המחלקה השניה, ישב אלוף-משנה יוסף קידר (פול חומסקי), הנספח הצבאי בצרפת ישראל באנקרה. דקות מספר קודם לכן נפרד מידידיו יצחק ליפשיץ ודוב דכיר, מנהלי מפעל סולגט בישראל, אשר עלו לי מחלקה הראשונה, בחלקו הקדמי של המטוס. קידר, אשר בילה את החודש האחרון בי אנקרה, התכוון להביא את משפחתו לתור-כיה לאחר חגיה-המולד. הוא התיישב בכסאו שליד החלון, צפה בסופת השלג המשתוללת בכל עורה. דבר אחד לא מצא חן בעיניו. היו אלה תולדות השלג שהצטברו על ה"כנפיים" כסייס ותים, ששירת בחיל-האוויר המלכותי הבריטי ונמנה, לאחר מכן, עם מייסדי חיל-האוויר הישראלי, ידע קידר כי הדבר יכול לגרום לתקלות בשעת הטיסה. בכדר, גם הטייסים רוצים להגיע חיים.

כמו בסרטים. מכאן ואילך התרחשו הדברים במהירות. מה קרה בדיוק, אין איש יכול עדיין לקבוע בבירור. מנהל גמל-התעור פה טען כי המטוס התרסק תוך התנגשות בקרקע. לאחר שבבר הספיס היירימס. עובדי שדה התעופה מסרו, מאידך, כי הבחינו במטוס מתפוצץ באוויר. על מה שקרה בי אותן שניות במטוס עצמו בין המראתו לבין התרסקותו, סיפר לאחר מכן אלוף-משנה קידר, הנוסע היחיד שהצליח להמלט ללא שריטה כמעט, מבין שברי המטוס ה"מרוסק שקבר תחתיו 26 הרוגים. שבעה נוסעים נוספים הועברו פצועים לבתי-החור-לים.

"ישבתי במקומי, בצידו הימני של ה"מטוס", פתח קידר, התחלנו לריוץ על המסלול והמטוס התרומם. מיד שמתי לב שזווית ההמראה תלולה מדי. המטוס החל מתנדנד מצד אל צד, כשהוא ממשיך בנסיקה תלולה יותר ויותר, עד שהגיע ממש למצב של הודקרות. ידעתי מה עלי לעשות. תקעתי את רגלי בגב המושב ושפניו כינסתי את ראשי בין ברכי. היתה זו התנוחה הטובה ביותר בנחיתת אנוס. לפתע הרגשתי שה"מטוס מתיישר חזרה ומיד לאחר מכן נפל בתבטה עצומה ארצה.

"המטוס החל להתמלא במהירות בעשן סמיך וצורב. גיששתי את דרכי עד לדלת

המטוס, שנפתחה בינתיים, וקפצתי החוצה אל תוך השלג. דחפתי את ידי לתוך השלג, כדי להקל על כאבי הכוויה. בחוץ נוכחתי לדעת ששני אנשים הקדימו אותי ושכבי על השלג, לאחר שנמלטו מבין שברי ה"מטוס שהיו מושלכים לכל עבר. אמבולנס שהגיע למקום מיד אסף את הפצועים והחל לזוז. כעבור כמה מטרים נתקע בשלג. ירדתי ממנו ונתתי כתף כדי להוציאו מתוך השלג. הנהג הבהול נתן מלוא הגאו וברגע שהמכונית ניתקה ממקומה נשארתי לבד על השלג, כשהמבולנס מתרחק ממני במהירות. את הדרך חזרה לנמל-התעופה עשיתי כשי אני ניצב על טרקטור שעבר במקום, כמו בסרט בן-חור.

מרגריה כפולה. כעבור יומיים נחת קידר בלוד, כשמשפחתו וחבריו מצפים לו בנמל-התעופה. הוא נישק את קרוביו, החליף קללות-שלי-ברכה עם ידידיו מחיל-האוויר. אחרי הכל היתה זו הפעם השלישית שקידר נחלק מתאונה אווירית. "אין שלא יהיה", העיר לו אחד מעשרות הנוכחים באולם ה"מס, "אם משהו ירצה להרוג אותך, הוא לא יזכה לעשות זאת באוויר".

באותה שעה ישבו שתי משפחות אחרות בחפיפה, ביכו את אבותיהן שאבדו. היו אלה משפחותיהם של דוב דכיר ויצחק ליפשיץ, שנפטרו בחלקו הקדמי של המטוס — החלק שהתרסק לרסיסים.

יחסים מרחביים

נסיעת או נו

האם מתגבשת בצמרת המדינית הישראלי לית נטייה לשינוי כללי במדיניות-החזק? אי-אפשר היה השבוע לתת תשובה חזונית על שאלה זו. אך דבר אחד היה בטוח — ראשי ישראל נמצאים במצב של פיקפון קיט, וישנה נכונות כלשהי לבדוק אפשרות יית חדשות.

פנים חדשות לריון. הסימפטום ה"חשוב הראשון נגד כיום בו הצביעה משל"חת ישראל באי"ם נגד דרום אפריקה. הדבר נעשה תחת לחץ כפול — לחץ ודעת-הקהל המתקדמת בישראל עצמה, ולחץ הדיפלומטי טים הישראליים, שטענו כי זו הדרך היחידה לקנות אהדה אפקאית לעמדת ישראל כי שאלת הפליטים.

אחד התומכים הנלהבים ביותר בקו זה בממשלה היה דחאק אשר משה דין. הכיבה היתה אישית. דין הגיע למחרת הבחירות, למסקנה כי איבד את פופולאריותו הרבה בצייבור, וכי רבים מתחילים להתייחס אליו כאל דמות מסוכנת, כמעט פאשיסטית. על כן החליט לעצב לעצמו דמות ציבורית חדשה, מתקדמת ושוחרת חרות.

תוך כדי כך התרחק ממעון פרס. לדיין הפיקה לא היה חשק לטבול מעצמו של תתישר הבטחון, שדמותו הציבורית הישנה, לדעתו, ללא תקנה.

שינוי הקו (הזמני או הקבוע) של משה דין היה רק חלק מן ההיערכות הגדולה החדשה. היא נבעה מכמה וכמה גורמים. ביניהם:

- הכרת משרד-החוץ בחשיבותו הגבוהה רת והולכת של הגוש האפרו-אסיאתי, ובי צורך לעשות משהו כדי לקנות אחיזה כלשהי בגוש זה.
- האמונה כי מלחמת אלג'יריה עומדת לפני סיומ, וכי דבר זה יעמיד בסימן שאלה חמור את היחסים עם צרפת. הימני